

Politika, za katero naj bi se zavzemale ženske (in moški), naj ne bi bila politika prerekanja in zbadanja, ampak politika kulturnega dialoga in iskanja skupnih rešitev.

Marija Lesiak
Elci Lesnik
Maria Linče
Marija Lipuš
Karl Lipuš
Marija Lipuš

Ogris Anni
Olip Ana
Olip Ursula
Oraže Kristine
Orlitsch
Kati Paul

Ziska Potočnik
goršek Mira
Polanc Helena
Polansček
Marie Potočnik

DR. JANKO MALLE

Slovenski kulturni prostor – retorična floskula?

stran / Seite 4–5

INTERVJU / INTERVIEW

Ministrica Helena Jaklitsch (SLO) in ministrica Susanne Raab (A)

stran / Seite 8–9

ZVEZA SLOVENSkih ŽENA – ZSŽ

Pot do enakopravnosti še vedno dolga in strma

stran / Seite 10

KNJIGA / BUCH

**100 Jahre Bundesrat – Eine starke Säule der Republik
Prispevek o predsedovanju Ane Blatnik v Zveznem svetu**

stran / Seite 11

VSEBINSKO KAZALO /
INHALTSVERZEICHNIS

- 2-3 **EDITORIAL**
MANUEL JUG – predsednik Zveze slovenskih organizacij / Vorsitzender des Zentralverbandes slowenischer Organisationen
- 4-5 **Slovenski kulturni prostor – retorična floskula? / Ein gemeinsamer slowenischer Kulturraum – eine rhetorische Floskel?**
DR. JANKO MALLE
- 6 **Temelj Evrope je raznolikost / Vielfalt ist einer der Grundpfeiler Europas**
DR. MARJAN STURM
- 7 **Občinske volitve 2021 / Gemeinderatswahlen 2021**
- 8-9 **Ministrici Helena Jaklitsch in Susanne Raab odgovarjata / Die Ministerinnen Helena Jaklitsch und Susanne Raab antworten**
- 10 **Pot do enakopravnosti še vedno dolga in strma / Der noch immer lange und steile Weg zur Gleichberechtigung**
ZVEZA SLOVENSKIH ŽENA / VERBAND SLOWENISCHER FRAUEN
- 11 **KNJIGA / BUCH: 100 Jahre Bundesrat – Eine starke Säule der Republik. Bundesratspräsidentschaft Ana Blatnik: Erinnern, Versöhnen, Zukunft gestalten im Zeichen der Vielfalt / Spominjanje, sprava, oblikovanje prihodnosti v znamenju raznolikosti**
- 12 **Zveza slovenskih izseljencev – 75 let – Zveza slovenskih pregnancev / Verband ausgesiedelter Slowenen – 75 Jahre – Verband zwangsweise ausgesiedelter Slowenen**
- 12 **Slovenski kulturni praznik 2021 / Slowenischer Kulturfeiertag 2021**

»Gefördert aus Mitteln der Volksgruppen-
förderung des Bundeskanzleramtes«

 Bundeskanzleramt

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

ZSO
ZVEZA SLOVENSKIH ORGANIZACIJ na Koroškem
ZENTRALVERBAND SLOWENISCHER ORGANISATIONEN in Kärnten

IMPRESSUM: Izdajatelj / Herausgeber: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Gabelsbergerstraße 5/2, 9020 Klagenfurt/Celovec <https://zso.slo.at>, Telefon (0463) 514 300 14, E-Mail: zso@slo.at.

Uredništvo / Redaktion: Zveza slovenskih organizacij; Tisk / Druck: druck reif – Albert Boštjančič, Škofiče; Oblikovanje in priprava za tisk: Werbegrafik und Design Marian Verdel

Tudi stisk zaradi pandemije, ki so nastale v zadnjem letu, bo nekoč konec. Upajmo le, da nanje ne bomo pozabili in nam bodo pomagale v življenje vnesti prepotrebne spremembe. Tudi reševanje življenjskih preizkušenj je nekakšno »vstajenje«.

Želimo vam vesele velikonočne praznike

Wir wünschen frohe Osterfeiertage

Manuel Jug, predsednik Zveze slovenskih organizacij /
Obmann des Zentralverbandes slowenischer Organisationen

Spoštovane bralke, spoštovani bralci forum ZSO

»enakopravnost«, že vse prevečkrat izrečene, kaj bistvenega pa se kljub temu ni spremenilo. Zakaj so ženske na različnih področjih še danes plačane slabše od moških?

Ob tej temi bi rad omenil nekaj, kar sem osebno že nekajkrat doživel in doživljam vedno znova. Poznam kar nekaj politično in tudi drugače zelo sposobnih žensk. Na vprašanje, zakaj se politično ne aktivirajo in ali jih to ne zanima, največkrat od-

govorijo, da so za to »premalo sposobne« ali pa mislijo, čeprav bi jih politično delo zanimalo, da »za to delo niso prave osebe«. Bodimo pravični, tako bi svoje mnenje argumentiral le redkokateri moški. Iz tega sklepam, da ženske o sebi prepogosto mislijo, da so na neki način manj vredne. Prav zato upam, da bo naša družba čim prej postala družba enakih možnosti za oba spola.

Leto 2021 se je začelo tako, kot se je leto 2020 nehalo – s pandemijo in z omejitvami. Kljub temu pa nekaj dejavnikov že nakazuje vrnitev v dokaj »normalno« življenje. Med njimi je najpomembnejše cepivo proti covidu-19. Cepivo je za zdaj, seveda z upoštevanjem vseh dodatnih varnostnih ukrepov, kot so vzdrževanje razdalje in nošenje mask, edina rešitev, da bo društveno delovanje tako v kulturi kot športu znova zaživelo. Trdno sem prepričan, da nam bo v boju proti covidu-19 najučinkoviteje pomagalo le cepivo. Uspeh pa je seveda odvisen od vseh nas – čim več se nas bo cepilo, tem hitreje bomo pandemijo obvladali in virus premagali.

V pričujoči tretji izdaji *forum ZSO* bi vam tudi tokrat radi predstavili nekaj aktualnih tem o slovenski narodni skupnosti na Koroškem. Med drugim se posvečamo Zvezi slovenskih žena, ki je ob 8. marcu, mednarodnem dnevu žena, vsa leta do sedaj vabila na srečanje; to je letos zaradi pandemije žal odpadlo. Čeprav je 51 odstotkov prebivalcev v Avstriji ženskega spola, so ženske v primerjavi z moškimi na številnih družbenopolitičnih oz. gospodarskih področjih še vedno zapostavljene. Prav zato v pričujoči izdaji *forum ZSO* v ospredje postavljamo ženske. Ob tem se zavedamo, da so bile besede, kot je na primer

Sehr geehrte Leserinnen und Leser des forum ZSO!

Das Jahr 2021 hat begonnen, wie das Jahr 2020 endete – mit der Pandemie und den damit verbundenen Einschränkungen. Dennoch deuten einige Faktoren darauf hin, dass wir uns bald wieder einem »normalen Leben« annähern können. Ich glaube, dass die Covid-Impfung momentan mit den zusätzlichen Sicherheitsmaßnahmen, der Maske und dem Abstandhalten, das einzig wirksame Mittel ist, um das Kultur-, Sport- und Vereinsleben wieder starten zu können.

Auch in der dritten Ausgabe des *forum ZSO* möchten wir wieder einige aktuelle Themen, die die Volksgruppe betreffen, beleuchten. In dieser Ausga-

be befassen wir uns unter anderem mit dem Slowenischen Frauenverband und der Frauenpolitik. Auch wenn 51 % der österreichischen Bevölkerung weiblich sind, werden Frauen noch immer in zahlreichen gesellschaftlichen und wirtschaftlichen Bereichen benachteiligt. Begriffe wie Gleichberechtigung sind schon sehr lange in aller Munde und trotzdem muss man sich weiterhin die Frage stellen, warum Frauen in manchen Bereichen noch immer weniger verdienen als Männer? Ich hoffe, dass der Trend rasch dahingehend fortgesetzt wird, dass Frauen und Männer in jedem Fall die gleichen Rahmenbedingungen, Chancen und Möglichkeiten haben.

O odnosu Republike Slovenije do Slovencev v sosednjih državah, 2. del

Skupni slovenski kulturni prostor – retorična floskula?

V prejšnji številki foruma ZSO sem razmišljal o načelnih dilemah skupnega slovenskega kulturnega prostora. Tokrat svoje razmišljanje usmerjam na vlogo kulture, na katero gledam kot povezovalko med Slovenci in drugimi, ki bivajo v prostoru, o katerem pravimo, da je slovenski.

»Slovenstvo« je v »Strategiji odnosov RS s Slovenci zunaj njenih meja«, ki jo je vlada RS sprejela leta 2008, opredeljeno kot »zgodovinska in kulturna kategorija, ki pomeni skupnost ljudi z živo zavestjo o pripadnosti slovenskemu jeziku in kulturi, utemeljeni na izročilu

»Primanjkuje pripravljenosti, da bi se vprašanja kulture Slovencev, ki živijo zunaj RS, vključila v slovenski nacionalni program za kulturo«

zgodovinskega razvoja te skupnosti ter na solidarnostnem zavzemanju za ohranjanje in ustvarjalno prenavljanje njenih naravnih, družbenih in duhovnih vrednot v sedanjosti in prihodnosti«. To načeloma zelo pozitivno izhodišče politiki nalaga odgovornost, da kulturo spoštuje kot skupni imenovalec vseh interesov, ki jih izražajo Slovenci v različnih političnih, družbenih in državnih kontekstih. Pri tem gre zlasti za pove-

zanost z moderno, odprto in komunikativno družbo, v kateri naj bi bil atribut »slovenski« sinonim kakovosti tako v kulturi kot na drugih področjih. SSKP se spreminja v smeri, da ni stvar »narodne dolžnosti«, ampak nadpovprečne in kakovostne kulturne ponudbe.

Slovenci – ne glede na to, na kateri strani državnih meja živimo – bi morali uveljavljati načelo, da je kultura svobodna in neodvisna od političnih in ideoloških preferenc. V majhnih prostorih svoboda kulturi daje razsežnost humanosti, zato mora SSKP kultivirati razlike in nasprotja, običajna za vsak kulturni narod, kar tudi opravičuje diferenciranost med Slovenci na Koroškem in drugod. Na teh osnovah so potrebna dodatna vlaganja v kulturno infrastrukturo, utemeljena z znanjem in s strokovnostjo ter z doseganjem pozitivnih prodorov in s promocijo slovenskega jezika in kulture. Gre za investiranje v kakovostni razvoj celotnega slovenskega naroda, in če teh investicij ne bo, bodo Slovenci v sosednjih državah in po svetu le še potrjevali podobo folklornega preostanka.

Slovenska kultura se je v evropskih integracijskih pro-

cesih v preteklosti že pogosto izkazala. Ob osamosvojitvi so prav kulturni ustvarjalci učinkovito prepričevali in opogumljali politike k odločilnim korakom. Tudi danes je kultura odločilni prepoznavni znak slovenske identitete. Ko opozarjamo na nevarnost folklorizacije slovenske kulturne identitete, izhajamo iz tega, da trivialna kultura, pa naj še tako posnema tuje vzorce, ne more zagotoviti slovenskega pečata v Evropi, pač pa spodkopava jezikovne norme in znižuje kulturno raven. Potreben je ambiciozen vseslovenski kulturni program, s katerim bomo mi sami in svet spoznali avtentične umetniške produkcije.

Pri vseh dosedanjih poskusih za oblikovanje novega Nacionalnega kulturnega programa,

ki ga pripravlja Ministrstvo za kulturo RS, je omenjena ideja o povezovalni vlogi kulture v skupnem slovenskem kulturnem prostoru (SSKP). Ideja je sicer dobra, toda praksa nam kaže, da gre pri tem zgolj za politično leporečje, ki nikogar ne obvezuje.

Geslo o skupnem slovenskem kulturnem prostoru ostaja prazna formula, manjka mu temelj, to je, institucionalizirana oblika sodelovanja. Ni težava v tem, da Slovenija ne bi zmoгла vrhunskih umetniških in kulturnih storitev za preboj v Evropi in svetu, težava je bolj v tem, da Slovenija nima strateško dovolj izdelanih smernic za uveljavitev slovenske kulture v Evropi, to je kulture, ob kateri bi lahko v večji meri participirali tudi Slovenci zunaj RS. Pogrešam programsko usmerjeno

sodelovanje, ki bi omogočalo, da se v tako opevanem skupnem slovenskem kulturnem prostoru prelivajo kakovostno najboljše umetniški in kulturni dosežki. Tega je zelo malo, kar pa nastaja, se dogaja po principu naključnosti in iznajdljivosti posameznikov. To pa z eno besedo pomeni: primanjkuje pripravljenosti, da bi se vprašanje kulture Slovencev, ki živijo

»Slovinci smo polni besed, kako nas kultura povezuje, toda politika gre svojo pot«

zunaj RS, vključilo v slovenski nacionalni program. Vprašanje, kako formulirati skupne interese med Slovenijo in Slovenci zunaj nje, je vprašanje načelne strategije in ne pragmatičnega odločanja in dnevnopolitičnih kompromisov na podlagi političnih in miselnih obrazcev raznih resornih funkcionarjev.

Če RS meni, da tudi kultura Slovencev v sosednjih državah

spada v nacionalni program za kulturo, za katerega skrbi njeno MK, potem bi bilo prav, da se to ne bi dogajalo samo na deklarativni ravni. Zato predlagam, da MK vzpostavi z javnim interesom za kulturo skladen sistem financiranja kulture Slovencev v sosednjih državah, ki naj jasno signalizira, da MK ne skrbi samo za kulturo slovenske države, ampak za kulturo celotnega slovenskega naroda. Skratka: gre za implementacijo kulture Slovencev v sosednjih državah v odgovornost MK. Kulturno sodelovanje s Slovenijo je lahko pozitivno, če krepitev jezikovne in kulturne identitete Slovencev zunaj Republike Slovenije poteka na podlagi elementov, ki slovenstvo definirajo v povezavi z moderno, odprto in komunikacijsko družbo. Pri tem se mi zdi pomembna kakovost kot načelo in pogoj duhovnega in materialnega razvoja.

Slovinci smo polni besed, kako nas kultura povezuje. Vedno znova poudarjamo, da s kulturo utemeljujemo svojo narodno bitnost, toda politika ubira svojo pot, ki povezovalni vlogi

kulture v SSKP ne daje – razen v političnih deklaracijah – nobene pomena. Politični odnosi med R Slovenijo in Slovenci zunaj RS niso utemeljeni na kul-

»Gre za depolitizacijo odnosov RS do Slovencev zunaj slovenske države«

turnem sodelovanju, pač pa na drugih državnih interesih, ki ne vključujejo vprašanja ohranitve in razvoja slovenskega jezika zunaj R Slovenije. V politični administraciji R Slovenije to potrjuje svojevrstni dualizem med USZS in Ministrstvom za zunanje zadeve, včasih tudi preostalimi ministrstvi.

Uspešnost sodelovanja s posameznimi ministrstvi RS je v veliki meri odvisna od poznanstev, dobrih političnih vez, odločajo pa tudi prijateljstva, utemeljena na medsebojnih političnih interesih.

Ker pri odnosih RS do Slovencev v sosednjih državah

pripisujem pomembno politično vlogo Ministrstvu za kulturo, menim, da je vloga zunanjega ministrstva v odnosih med obema državama omejena na načelna strateška vprašanja, ki presegajo odnose s Slovenci zunaj RS. Vloga Ministrstva za kulturo pa bi lahko bila strateško pomembna v operacionalizaciji kulturne politike RS do Slovencev v sosednjih državah, s katero bi lahko prepričljivo dokazalo, da se zavzema za ohranitev in razvoj slovenskega jezika in kulture v Avstriji. Za premagovanje političnih predsodkov in zgodovinskih travm ni treba storiti nič več in nič manj. S predlagano strategijo bi se lahko odnosi RS do Slovencev v sosednjih državah depolitizirali.

Kulturni sporazum med Avstrijo in Slovenijo v praksi ostaja le deklaracija in ne omogoča konkretnega sodelovanja in kulturnega pretoka. Slovenci na avstrijskem Koroškem bi bili ob številnih priložnostih lahko vezni člen pri bogatenju kulturnega pretoka obeh držav.

Dr. Janko Malle

Ein gemeinsamer slowenischer Kulturraum – eine rhetorische Floskel?

Für die Slowenen hat die Kultur eine besondere historische und gesellschaftliche Bedeutung. Vor allem dank der Kultur und der gemeinsamen – slowenischen – Sprache entwickelten sie sich zu einer wahren Nation. Sprache und Kultur waren für die Slowenen über Jahrhunderte hinweg ein Ersatz für das Fehlen eines eigenen Staates und politischer Institutionen. Die Slowenen sind eines der seltenen, wenn nicht sogar das einzige Volk der Welt, das einen nationalen Kulturfeiertag feiert.

Die Vorstellungen vom »gemeinsamen slowenischen

Kulturraum« müssen jenen kulturellen Ansprüchen gerecht werden, die sich dem historisch und politisch belastenden Kampf um nationalen Besitz, um die Hegemonie und die Macht in dieser Region entschieden entgegensetzen.

Daher ist es von entscheidender Bedeutung, ob es gelingt, die These vom »gemeinsamen slowenischen Kulturraum« zu entpolitisieren und in den Beziehungen Österreich – Kärntner Slowenen – Slowenien Verbindungselemente der Kunst und Kultur in den Vordergrund zu stellen.

In der alltäglichen Politik wird diese These nicht ernst genommen, weil sie über eine rhetorische Schönfärberei in Sonntagsreden nicht hinauskommt.

Was sagt die Praxis? Den Kärntner Slowenen fehlen in den Beziehungen zur Republik Slowenien institutionell eingebundene Kontakte zum Kulturministerium Sloweniens. Das ist ein Widerspruch in sich: Einerseits wird die dominante Rolle der Kultur als Verbindungselement hochgepriesen, andererseits werden im »gemeinsamen slowenischen Kulturraum« die Slowenen in

Österreich, Ungarn, Italien und Kroatien von der bedeutendsten staatlichen Kulturadministration de-facto und de-jure ignoriert. All das sind keine positiven Signale für die Wertschätzung der kulturellen Arbeit der Kärntner Slowenen. Es ist eine (bisher) verpasste Chance, die Kultur in all ihren Ausdrucksformen als Kristallisationspunkt der Begegnung und Kommunikation, des Austausches und der Vielfalt zu fördern. Das käme sowohl den ethnischen Minderheiten als auch den zwischenstaatlichen Beziehungen im Alpen-Adria-Raum zugute.

Marjan Sturm

Temelj Evrope je raznolikost

Evropska komisija v svojem sporočilu o državljanski pobudi »Minority SafePack« piše, da sta najpomembnejši prednosti Evrope upoštevanje in spoštovanje njene bogate kulturne raznolikosti.

Za omenjeno državljansko pobudo si je prizadevala Federalistična unija evropskih narodnih skupin. V enajstih državah članicah EU jo je podpisalo 1.128.422 oseb, v Avstriji pa so jo podprle domala vse manjšinske organizacije; kljub temu je bil tu rezultat bolj klavrn.

Evropska komisija je vse predloge te pobude skrbno pregledala in ugotovila, da so za varstvo avtohtonih manjšin pristojne posamezne članice EU same, na ravni EU pa niso potrebni novi pravni akti, ker njene cilje podpirajo že obstoječi pravni akti.

Člen 2 pogodbe o Evropski uniji definira vrednote, na katerih temelji EU: spoštovanje človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in varovanja človekovih pravic, v številni pravice oseb, ki pripadajo manjšinam. Ta raznolikost je torej neodtujljivi sestavni del evropske identitete.

Člen 21 Listine temeljnih pravic EU prepoveduje diskriminacijo zaradi rase in etničnega izvora, veroizpovedi, pripadnosti nacionalni manjšini ter jezika. Po členu 22 Listine EU ta skrbi za raznolikost kultur, religij in jezikov.

Omenjena načela Evropska unija podpira tudi z okvirnimi koncepti, kot npr. z EU-akcijskim načrtom zoper rasizem 2020–2025, s strategijo za enakopravnost spolov 2020–2025 ali strateškim okvirom za enakopravnost, inkluzijo in družbeno udeležbo romske skupnosti.

Vrednost logike Evropske komisije je v tem, da ne gradi etničnih meja in ne ustvarja posebnih družbenih enot. Enakopravnost na različnih področjih zagotavlja tako, da kot Unija prepoveduje diskriminacijo zaradi rase, etničnega izvora itd., ponuja pa tudi mehanizme, s katerimi se posameznik (inkluzija) opisanim diskriminacijam lahko upre.

To je bila tudi logika državnega ciljnega določila (Staatszielbestimmung), ki sem ga v devetdesetih letih prejšnjega stoletja vnesel v razpravo o manjšinski zaščiti v Avstriji. Glasila se je: »Avstrija se prizna k zgodovinsko zrasli jezikovno-kulturni raznolikosti. To raznolikost je treba ščititi, spoštovati in podpirati.«

Leta 2000 je avstrijski parlament pod vplivom sankcij 14 držav članic EU to državno ciljno določilo – nekoliko spremenjeno – sprejel na ustavni ravni.

Vielfalt ist einer der Grundpfeiler Europas

Die Europäische Kommission schreibt in ihrem Bericht über die Bürgerinitiative »Minority SafePack«, dass die wichtigsten Vorteile Europas die Berücksichtigung und Wertschätzung seiner kulturellen Vielfalt sind.

Die genannte Initiative wurde von der Föderalistischen Union Europäischer Volksguppen ins Leben gerufen und in elf EU-Mitgliedsstaaten von 1.128.422 Personen unterzeichnet. In Österreich wurde sie von beinahe allen Minderheitenorganisationen unterstützt; dennoch blieb das Resultat hier eher verhalten.

Die Europäische Kommission prüfte alle Vorschläge der Initiative sehr genau und kam zu dem Resultat, dass für den Schutz der autochthonen Minderheiten die einzelnen Mitgliedsstaaten selbst zuständig sind, und auf EU-Ebene keine neuen Rechtsakte notwendig sind, weil die Ziele der Initiative bereits in den bestehenden EU-Akten enthalten sind.

Es sind dies unter anderem: Artikel 2 des Vertrages über die Europäische Union, in dem alle Werte, auf welchen die EU gründet, definiert sind, sowie auch Artikel 21 und 22 der Charta der Grundrechte der EU.

Auch in diversen EU-Rahmenkonzepten wie dem Aktionsplan gegen Rassismus, der Strategie für Geschlechtergerechtigkeit u. ä. sind diese Grundsätze festgehalten.

Die EU gewährleistet Gleichberechtigung, indem sie Diskriminierung aufgrund der ethnischen Zugehörigkeit verbietet.

Dies war auch die Logik hinter der Staatszielbestimmung, die ich in den 1990er Jahren in die Diskussion über den Minderheitenschutz in Österreich einbrachte. Das österreichische Parlament nahm diese Zielbestimmung bereits im Jahr 2000 – mit leichten Änderungen – in den Verfassungsrang auf.

Gemeinderatswahlen 2021

Die Gemeinderats- und Bürgermeisterwahlen sind geschlagen. 465.256 Kärntnerinnen und Kärntner waren in den 132 Kärntner Gemeinden am 28. Februar 2021 wahlberechtigt. Wir beleuchten einige Besonderheiten dieser Wahl noch einmal.

Erstmals EL-Absolute in einer Kärntner Gemeinde

Bernard Sadovnik konnte in Globasnitz einen souveränen Sieg einfahren. Muss-te er 2015 noch in die Stichwahl, die er knapp für sich entscheiden konnte, so machte er diesmal schon im ersten Wahlgang alles klar – und das mit stolzen 64,85 %. Auch im Gemeinderat konnte er erstmals mit 53,58 % die »Absolute« holen. Zum ersten Mal in der Kärntner Geschichte regiert die Einheitsliste/Enotna lista in einer Gemeinde mit einer absoluten Mandatsmehrheit.

Höchste Wahlbeteiligung in der kleinsten Gemeinde

Die kärntenweite Wahlbeteiligung lag bei 67,28 %, was ein leichtes Minus von 4 % gegenüber der Gemeinderatswahl aus dem Jahr 2015 bedeutet. Die höchste Wahlbeteiligung hatte die zugleich kleinste Gemeinde Kärntens, Zell/Sele. Hier haben ganze 96,09 % der Bevölkerung von ihrem Stimmrecht Gebrauch gemacht. Der Frauenanteil von 9 % (1 von 11) im Gemeinderat gehört jedoch zu den niedrigsten in Kärnten.

Kein einheitlicher Trend bei den Einheitslisten

Die Einheitslisten, die in vielen Südkärntner Gemeinden mit unterschiedlichen Namen und Kooperationen antreten, konnten diesmal keinen einheitlichen Trend verzeichnen. In manchen Gemeinden legten die Listen ein Mandat

zu (Zell, Ludmannsdorf, Feistritz/Ros., Globasnitz), in vielen Gemeinden ist die Anzahl der Mandate gleichgeblieben und in manchen Gemeinden ist ein Mandat verloren gegangen (Feistritz ob Bleiburg, Bad Eisenkappel, Eberndorf).

Im unteren Rosental nur in Zell keine SPÖ-Absolute

Die Gemeinden des unteren Rosentals (Zell, Ferlach, St. Margareten/Ros., Feistritz/Ros., Maria Rain) sind bekannt für ihre starken SPÖ-Resultate und die eingesessenen SPÖ-Absoluten in den Gemeinderäten. All diese Gemeinden konnten die SPÖ-Absolute halten, in Zell ist jedoch die Absolute für die SPÖ nach vielen Jahrzehnten verloren gegangen. Die EL (5) ist nun gleichauf mit der SPÖ (5), die ÖVP (1) behält ihr einziges Mandat.

Integrationsmodell als Erfolgsfaktor

Seit jeher gibt der Zentralverband slowenischer Organisationen bei den Wahlen keine direkten Wahlempfehlungen ab. Viele Kärntner Sloweninnen und Slowenen sowie zweisprachige KärntnerInnen haben auch diesmal bei anderen Parteien und auf anderen Listen als der Einheitsliste kandidiert. Kandidaturen erfolgten insbesondere bei der SPÖ, aber auch bei der ÖVP, den Grünen sowie dem Team Kärnten. Das Modell der Integration setzt sich auf allen politischen Ebenen durch

Občinske volitve 2021

Občinske volitve in volitve županov so za nami. V 132 občinah na Koroškem je 465.256 volilnih upravičencev. V članku bi rad še enkrat opozoril na nekatere posebnosti teh volitev.

Prvič absolutna večina EL v eni izmed koroških občin

EL Globasnica je z županom Bernardom Sadovnikom na čelu poskrbela za pravo senzacijo. Župan je bil suvereno potrjen že v prvem krogu, EL pa je osvojila 8 od 15 mandatov, kar pomeni, da bo imela EL prvič absolutno večino v eni izmed koroških občin.

Najvišja volilna udeležba v občini z najnižjim številom prebivalcev

V Selah se je volitev udeležilo 96,09 odstotka prebivalcev, kar je najvišja udeležba na Koroškem v občini, kjer živi najmanj ljudi (512 volilnih upravičencev). Delež žensk v občinskem svetu pa je z 9 odstotki (1 izmed 11) eden najnižjih na Koroškem.

Enotna lista brez enotnega trenda

Enotna lista po celem Koroškem nastopa pod različnimi imeni in v različnih kooperacijah. V nekaterih občinah so liste pridobile 1 mandat, v večini občin so obdržale število mandatov iz leta 2015, v nekaterih občinah pa so izgubile 1 mandat.

V Spodnjem Rožu le v Selah padla absolutna večina SPÖ

Občine Spodnjega Roža (Sele, Borovlje, Šmarjeta v Rožu, Bistrica v Rožu in Žihpolje) so znane po prevladujočem številu mandatov SPÖ-ja. V vseh teh občinah, z izjemo Sel, je SPÖ tudi letos v občinskem svetu obdržala absolutno večino. V Selah ima EL (5) zdaj isto število mandatov kot SPÖ (5), ÖVP (1) pa je ubranila svoj edini mandat.

Integracijski model uspešen na vseh ravneh

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem na splošno ne daje priporočil o tem, koga podpreti na volitvah. Veliko število koroških Slovenk in Slovencev je poleg na listah EL tudi tokrat kandidiralo na listah SPÖ, ÖVP, Zelenih in »Teama Kärnten«. To dokazuje, da postaja integracijski model vedno bolj uspešen.

MMag. Dr. Susanne Raab

Bundesministerin für Frauen, Familie, Jugend und Integration /
zvezna ministrca za ženske, družine, mladino in integracijo
Ministerin seit: 7. Jänner 2020
Partei: Österreichische Volkspartei (ÖVP) / Avstrijska ljudska stranka

Welche Faktoren tragen Ihrer Meinung nach dazu bei, dass die sprachliche und kulturelle Vielfalt einer Volksgruppe erhalten bleibt und was kann die Politik dazu beitragen?

Jede der sechs Volksgruppen in Österreich ist Teil unserer österreichischen Identität, unserer Geschichte und unseres Selbstverständnisses. Dieses Bewusstsein der Wertschätzung und Dialogbereitschaft im Zusammenleben sind stabile Grundpfeiler für Erhalt und Entfaltung von Sprache und Kultur der Volksgruppen.

Die Politik kann Impulse setzen, wie zum Beispiel im Rahmen der Abstimmungsspende oder der Verdoppelung der Volksgruppenförderung: Hier setzen wir Maßnahmen im Bereich Digitalisierung, Bildung oder Medienförderung, um die Weitergabe von Sprache und Kultur zu unterstützen.

Wie sehen Sie die Rolle der Frauen in der Volksgruppenpolitik, da vor allem im Bereich der politischen Vertretung der Frauenanteil eher unterrepräsentiert ist?

Wie auch in anderen Vereinsstrukturen stehen Frauen in den Volksgruppenorganisationen oft in der zweiten Reihe. Aber ohne ihr Engagement ginge es nicht.

Es ist mir ein großes und wichtiges Anliegen, Frauen ganz generell zu mehr Engagement auch an vorderster Front zu ermutigen! Viele erfolgreiche Frauen zeigen vor, dass Ehrenamt und Berufs- und Familienalltag vereinbar sind – oft ist es einfach eine Frage der Überwindung und des mutigen ersten Schrittes.

Kateri dejavniki po Vašem mnenju lahko prispevajo k ohranjanju jezikovne in kulturne raznolikosti narodne skupnosti in kaj lahko prispeva politika?

Vsaka izmed šestih narodnih skupnosti v Avstriji je del skupne avstrijske identitete, naše skupne zgodovine in samopodobe. Medsebojno spoštovanje in pripravljenost k dialogu v sožitju sta močna stebra za ohranjanje in razvoj jezikov in kultur narodnih skupnosti.

Politika to lahko spodbuja npr. s plebiscitnim darom ali podvojitvijo podpor za narodno skupnost. Posredovanje jezika in kulture lahko podpremo tudi z ukrepi na področjih digitalizacije, izobraževanja in medijev.

Kako vidite vlogo žensk v političnem zastopstvu narodne skupnosti, saj so predvsem tukaj ženske bolj redko zastopane?

Tako kot v drugih društvenih strukturah so tudi v manjšinskih organizacijah ženske pogosto v ozadju, čeprav delo brez njihove zagnanosti ne bi bilo opravljeno.

Spodbujanje žensk, da bi si upale stopiti v ospredje, je zame zelo pomembno. Številne uspešne ženske dokazujejo, da je mogoče usklajevati prostovoljno delo, poklicno in družinsko življenje – pogosto je to le vprašanje samopremagovanja in pogumnega prvega koraka.

Word-Rap:

Ministerin zu sein, bedeutet für mich ...

das Privileg, gestalten zu dürfen und meine Ideen umzusetzen.

Biti ministrca je privilegij, ki mi omogoča ustvarjanje in udejanjanje svojih idej.

Der Internationale Frauentag ist für mich ...

ein wichtiges Signal und eine Erinnerung an den langen Weg zur Gleichstellung von Mann und Frau.

Mednarodni dan žena je opomin in spomin na dolgo pot do enakopravnosti moških in žensk.

Meinen Urlaub verbringe ich am liebsten ...

aktiv beim Wandern oder Mountainbiken in den Berge.

Svoj dopust najraje aktivno preživljam v hribih, kjer hodim in kolesarim.

Dr. Helena Jaklitsch

ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu / Ministerin für Auslands Slowenen

ministrica od: 13. marca 2020

stranka: Slovenska demokratska stranka (SDS) / Slowenische Demokratische Partei

Kateri dejavniki po Vašem mnenju lahko prispevajo k ohranjanju jezikovne in kulturne raznolikosti narodne skupnosti in kaj lahko prispeva politika?

Vem, da ob takih vprašanih politiki običajno natresejo nekaj modernih in lepo zvečenih public, a sama nikakor ne morem ubežati zgodovinski stroki. Predobro vem, da je imela skozi stoletja osrednjo vlogo družina. Tudi danes je resnica preprosta: kdor od doma prinese jezikovno kompetenco in zdravo – osebnostno in narodno – samozavest, je dobil najboljšo popotnico tako zase kot za skupnost. Jezikovna in kulturna raznolikost sta s tem zajamčeni. Sodobna zgodovina nas uči o tem, kako uničujoča je lahko politika, ki se odloči za grobo ali prefinjeno raznarodovanje. Seveda pa ima na drugi strani ravno tako moč in možnost, da stimulira optimistični življenjski okvir, od finančnih osnov do splošnega pozitivnega vzdušja. Od drugih faktorjev, ki imajo izjemno vlogo, pa je nujno omeniti še šolstvo in medije.

Kako vidite vlogo žensk v političnem zastopstvu narodne skupnosti, saj so predvsem tukaj ženske bolj redko zastopane?

Tudi tu ne podlegam modnim muham. Nadvse rada in s ponosom sem ženska, a mišlim, da razne kvote in podobne prisile, h katerim se zatekajo današnje politike, ženske pravzaprav ponižujejo. Ne zanikam, da mačizem lahko predstavlja v določenih sredinah problem. A zame sta merilo najprej človek kot tak in njegove kvalitete – tako osebne kot strokovne. Sem pa zelo vesela za vsako sposobno žensko, ki se odloči stopiti v javnost, saj ni dvoma, da prinašamo drugačno dinamiko, različne pristope, s pridom znamo vpreči intuicijo in podobno.

Nisem bila posebej pozorna na spol, ko sem se srečevala s predstavniki zamejskih skupnosti, a vsekakor sem spoznala tudi veliko žensk in mnoge od njih so mi v navdih.

Word-Rap:

Biti ministrica pomeni zame ...

veliko odgovornost in čast obenem.

Ministerin sein bedeutet für mich eine große Verantwortung und gleichzeitig Ehre.

Mednarodni dan žena je zame ...

eden od opomnikov, da smo ženske enakopraven del družbe.

Der Internationale Frauentag ist für mich ein Tag, der uns daran erinnert, dass wir Frauen ein gleichberechtigter Teil der Gesellschaft sind.

Svoj dopust najraje preživljam ...

z domačimi in s prijatelji. Če so zraven še morje ali pa hribi, toliko bolje!

Meinen Urlaub verbringe ich gerne mit meiner Familie und Freunden. Wenn dann noch das Meer oder die Berge dazu kommen – umso besser!

Welche Faktoren tragen Ihrer Meinung nach dazu bei, dass die sprachliche und kulturelle Vielfalt einer Volksgruppe erhalten bleibt und was kann die Politik dazu beitragen?

Ich weiß, dass PolitikerInnen hier für gewöhnlich ein paar moderne Sprechblasen aus dem Ärmel schütteln, ich als Historikerin habe jedoch auch immer meine Profession im Hinterkopf. Ich weiß dass jahrhundertlang die Familie eine zentrale Rolle spielte. Und auch heute ist die Wahrheit simpel: Wer Sprachkompetenz und ein gesundes – persönliches und auf die Volksgruppe bezogenes – Selbstbewusstsein aus der Familie mitbringt, hat die besten Voraussetzungen – sowohl für sich als auch für die Gemeinschaft. Dadurch werden die sprachliche und kulturelle Vielfalt gesichert. Die Zeitgeschichte lehrt uns, wie vernichtend diverse Formen der Entnationalisierungspolitik sein können. Die Politik kann jedoch andererseits auch Möglichkeiten zur Stimulierung eines positiven Lebensumfeldes bieten – von den finanziellen Grundlagen bis hin zu einer allgemein positiven Atmosphäre. Zwei weitere Faktoren sind das Schulwesen und die Medien.

Wie sehen Sie die Rolle der Frauen in der Volksgruppenpolitik, da vor allem im Bereich der politischen Vertretung der Frauenanteil eher unterrepräsentiert ist?

Auch in dieser Frage hänge ich keinen modischen Strömungen an. Ich bin gerne Frau und auch stolz darauf, aber ich glaube, dass diverse Quoten und andere Zwänge, welche die heutige Politik teilweise verfolgt, die Frauen eigentlich herabwürdigen. Ich will nicht leugnen, dass Machismus in einigen Bereichen ein Problem darstellt. Für mich zählt jedoch in erster Linie der Mensch und seine Qualitäten – sowohl auf persönlicher als auch auf fachlicher Ebene. Ich freue mich aber über jede fähige Frau, die sich dazu entschließt, in die Öffentlichkeit zu treten. Es steht schließlich außer Zweifel, dass wir eine andere Dynamik und unterschiedliche Zugänge einbringen, intuitiver arbeiten.

Ich habe bei meinen Treffen mit den VertreterInnen der slowenischen Volksgruppen im Ausland nie besonders auf das Geschlecht geachtet, habe aber dabei sehr viele Frauen kennengelernt, die mich inspiriert haben.

Zveza slovenskih žena

Politika, za katero naj bi se zavzemale ženske, naj ne bi bila politika prerakanja in zbadanja, ampak politika kulturnega dialoga in iskanja skupnih rešitev.

Zveza slovenskih žena je bila ustanovljena v času, ko ni šlo le za upor proti sovražniku, temveč tudi za upor proti zatiranju slovenskega jezika in kulture. Prispevek žensk v borbi proti fašizmu je bil velik. Številne so končale v zaporih, v izgnanstvu ali taboriščih. Leta 1943 ustanovljeni odbor Antifašistične fronte žena je predhodnik današnje organizacije, ki je svoje ime dobila leta 1951. Danes se organizacija zavzema za enakopravnost in priznanje žensk, ustvarjanje medsebojnega spoštovanja in zaupanja in za čim boljši razvoj in obstoj slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

»Izkušnje in modrost starejših se povežejo z znanjem in energijo mlajših in tako se nadaljuje uspešna pot,« meni Daniela Topar, predsednica ZSŽ od leta 2018.

Milka Kokot – častna predsednica ZSŽ

Za častno predsednico ZSŽ, Milko Kokot, ki je več kot 20 let (1996–2018) z velikim prizadevanjem vodila Zvezo slovenskih žena, je bila najpomembnejša skrb za slovenski jezik. Dobro se je zavedala, da je ta skrb predvsem v rokah žensk, in opozarjala, da morajo ženske biti pozorne in budno spremljati pojave, ki bi lahko poslabšali stopnjo enakopravnosti oziroma ukinili že pridobljene ženske pravice. Še zlasti si je prizadevala za spominsko kulturo in spoznavanje krajev, kjer je med pregnanstvom v nemška taborišča veliko slovenskih rojakov doživljalo grozote vojne. Z organizacijo številnih izletov

v kraje trpljenja je starejšim pomagala ohranjati, mlajšim pa približevati spomin na te čase.

»Zveza slovenskih žena bo še naprej gojila kulturo spominjanja in skrbela, da določene zadeve ne bodo šle v pozabo, kar je danes, ko se ponovno pojavljajo skrajne desničarske stranke, še zlasti pomembno,« poudarja tudi Daniela Topar.

Mednarodni dan žena

»Ob mednarodnem dnevu žena obhajamo dosežke in uspehe žensk v družbi, a pot do dejanske enakopravnosti bo kljub temu še vedno dolga in strma,« pravi Daniela Topar.

Družbene razmere bi morale ženskam omogočiti odločitev tako za delo kot za družino oz. otroke. Ženske se pogosto odločajo predvsem v

korist drugim, same sebe pa postavljajo v ozadje. Iz tega razloga je za ZSŽ pomembna predvsem oskrba otrok pred otrokovo vključitvijo v vrtec; to je v jaslih, kjer skrbijo za otroke od enega do treh let. Na tem področju vidi predsednica ZSŽ, Daniela Topar, še zlasti v zvezi s slovenščino, še veliko dela in angažiranja.

Osmi marec je še vedno simbol boja za enakopravnost žensk. Prav v času ogroženega socialnega položaja vseh delojemalcev se je treba zavedati, da pridobljene pravice niso »blazina, na kateri bi ženske lahko počivale«. Njihove pravice so ogrožene bolj kot kardakoli, iz izkušenj pa vemo, da ob rastoči brezposelnosti delovno mesto vedno najprej izgubijo ženske.

Novi izzivi

Pandemija covid-19 je že leta 2020 močno vplivala na delovanje ZSŽ, tako da je ta izvedla le nekaj prireditev. Ker se letos položaj ni bistveno spremenil, so morale tudi ženske premisliti o svojem načinu delovanja in prireditve ponuditi po spletu. Spletne predavanja in razgovori na eni strani nagovorijo tudi ljudi, ki na prireditve ne bi prišli, na drugi strani pa izključijo ženske brez dostopa do spleta. Zato bo treba takoj, ko bodo okoliščine to dopuščale, programe pripraviti tudi v živo. Celotni položaj, ki traja že celo leto, je velik družbeni izziv in vse drugo kot nekaj dobrega. Zveza slovenskih žena se bo še naprej trudila za medsebojno povezovanje in izmenjavo med ženskami tudi oziroma še zlasti v teh časih.

Verband slowenischer Frauen

Der Verband slowenischer Frauen wurde im Jahre 1951 gegründet. Er engagiert sich für die Gleichberechtigung und Anerkennung von Frauenrechten sowie insbesondere die Förderung slowenischsprachiger Frauen in allen gesellschaftlichen Bereichen. Weitere große Anliegen sind die Förderung der slowenischen Sprache und die Erinnerungskultur.

Milka Kokot leitete diese slowenische Frauenorganisation über 20 Jahre (1996–2018) lang. Ihr war immer bewusst, dass die Pflege der slowenischen Sprache in erster Linie in den Händen der Frauen liegt. Frauen, so mahnte sie, müssten stets wachsam sein, damit es nicht wieder zu einem Abbau ihrer hart erkämpften Rechte käme. Ihr besonderes Anliegen war es, die Erinnerung an das Leid der Slowenen und Sloweninnen in der Zeit des Nationalsozialismus zu bewahren und sie den jüngeren Generationen näher zu bringen.

Der Verband slowenischer Frauen veranstaltet jährlich eine Feier zum **Internationalen Frauen-**

tag, um an die Leistungen und Erfolge, aber auch an aktuelle Forderungen von Frauen zu erinnern. Der 8. März ist immer noch ein Symbol für den Kampf um Gleichstellung. In Zeiten, in denen die soziale Position aller ArbeitnehmerInnen auf dem Spiel steht, ist es wichtig zu wissen, dass erworbene Rechte nichts sind, worauf wir Frauen uns ausruhen könnten. Unsere Rechte sind mehr denn je in Gefahr, und Frauen sind oft unter den ersten, die bei steigender Arbeitslosigkeit ihren Arbeitsplatz verlieren.

Die durch das Corona-Virus verursachte Situation, die nun bereits ein Jahr andauert, führt auch bei Frauen zu großer Verunsicherung und Leistungsdruck. Auch der Verband slowenischer Frauen musste sich den Gegebenheiten anpassen und setzt einen Teil des Programmes (Vorträge, Diskussionen) online um und versucht, den Kontakt und Austausch mit den Frauen auf diese Weise aufrechtzuerhalten.

ANA BLATNIK

Bundesratspräsidentschaft Ana Blatnik: Erinnern, Versöhnen, Zukunft gestalten im Zeichen der Vielfalt

Anlässlich des 100-jährigen Jubiläums des Bundesrates fand am 15. Dezember 2020 eine Festveranstaltung unter dem Titel »100 Jahre Bundesrat. Eine starke Säule der Republik« und die Präsentation des gleichnamigen Buches statt. Das Buch enthält unterschiedliche Beiträge, von historischen Rück- und Ausblicken über persönliche Erinnerungen ehemaliger BundesratspräsidentInnen, Beiträge aus den Landtagen, bis hin zu Glückwünschen von RepräsentantInnen der Republik.

So kommt unter dem Titel »Erinnern, Versöhnen, Zukunft gestalten im Zeichen der Vielfalt« die Kärntner Slowenin und Politikerin Ana Blatnik zu Wort. Vom 1. Juli bis 31. Dezember 2014 war sie Bundesratspräsidentin. In ihrem En-

gagement und ihrer Arbeit als langjährige Abgeordnete zum Bundesrat als auch als dessen Präsidentin (sowie in all ihren anderen Funktionen) war ihr die Verwendung der slowenischen Sprache in der Öffentlichkeit immer ein besonderes Anliegen. Jahrzehntlang lebte Ana Blatnik ihre kulturelle Identität und Zweisprachigkeit in der Öffentlichkeit und im Parlament. In der Zeit ihrer Präsidentschaft lancierte sie zahlreiche Initiativen, insbesondere auch die Funktion des Bundesrates als so genannte »Europakammer«.

Der Zentralverband slowenischer Organisationen ist stolz, mit Ana Blatnik eine stellvertretende Vorsitzende zu haben, die so aktiv an der Umsetzung der Volksgruppenpolitik mitwirkt.

Avstrijski zvezni svet se je prvič sestal 1. decembra 1920. Na to obletnico so spomnili tudi z izdajo knjige *100 Jahre Bundesrat – Eine starke Säule der Republik* (100 let Zveznega sveta – Močan steber republike); knjigo so predstavili 15. decembra 2020. V njej so objavljeni razni prispevki, od osebnih spominov predsednikov in predsednic Zveznega sveta, do prispevkov predstavnikov deželnih svetov in pogledov, usmerjenih tako v preteklost kot prihodnost, pa tudi čestitke predstavnikov Republike Avstrije.

V knjigi je tudi prispevek dolgoletne članice Zveznega sveta in med 1. julijem 2014 in 31. decembrom 2014 njegove predsednice Ane Blatnik, prve koroške Slovenke na tej funkciji. Pečat svojemu celotnemu delovanju v Zveznem svetu (in ne samo v njem) je s svojo trdno jezikovno in kulturno identiteto vtisnila predvsem z javnim in doslednim zavzemanjem za javno rabo slovenskega jezika. Njeno predsedovanje so zaznamovale številne nove pobude, po njeni zaslugi je Zvezni svet svoje delo nadaljeval kot »Evropska komora«. Pri njenem delovanju jo je vodilo geslo: »Spominjanje, sprava in raznolika prihodnost«.

Zveza slovenskih organizacij je ponosna, da je Ana Blatnik njena dolgoletna članica in podpredsednica in da sooblikuje narodno politiko.

Slovenski kulturni praznik v spomin Janku Messnerju

Letošnjo slavnostno prireditev ob Slovenskem kulturnem prazniku smo posvetili Janku Messnerju. Ob 100. obletnici rojstva in 10. obletnici smrti smo velikemu pisatelju namenili spominsko proslavo, ki razkriva njegova razmišljanja in dela. Vnaprej posneta prireditev je na ogled v Kinu v karanteni (kvk.slo.at), video-platforni vseh slovenskih in dvojezičnih kulturnih ustvarjalcev na Koroškem.

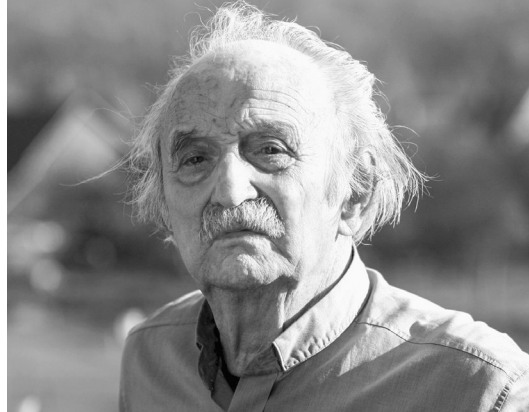
Janko Messner je med najbolj znanimi pisatelji, ki so na Koroškem pisali v slovenskem jeziku. Boril se je za manjšinske in človekove pravice in – zaradi svojega »dolgega jezika« – ni imel le prijateljev. To je bila tudi njegova posebnost – vedno je povedal, kar je mislil in tako odločilno prispeval k temu, da manjšinska vprašanja niso ostala zamolčana. Leta 2002 je prejel častni grb za umetnost in kulturo, štiri leta po prejemu pa ga je vrnil, ker ORF ni bil pripravljen predstaviti nagrajenega filma »Vrnitev/Die Rückkehr«. Film namreč prikazuje na Koroškem desetletja zamolčana kruta dejanja in pregon koroških Slovencev med drugo svetovno vojno. S častnim priznanjem za literaturo (2008) ga je želela nagraditi tudi Dežela Koroška, kar je prav tako zavrnil, češ da vprašanje dvojezičnih krajevnih napisov na Koroškem še vedno ni rešeno.

Njegova dela sta zaznamovali pripadnost slovenski narodni skupnosti in identifikacija z njo. V svojih knjigah opisuje globoke rane, ki sta jih koroškimi Slovincem povzročila nacionalsocializem in diskriminacija. Kot je v svojem prispevku povedal pisatelj in dramatik Tone Partljič: »Slovincem bi vedno bil potreben en Janko Messner, pa če mu damo prav ali ne.«

AVIZO: Društvo slovenskih pisateljev bo letos jeseni Janku Messnerju odkrilo spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši v Dobu pri Pliberku, ki bo Slovensko pisateljsko pot obogatila z imenom politično anagažiranega slovenskega pisatelja.

MBA Mitja Rovšek

Foto: (c)Gerhard Maurer

Der Slowenische Kulturfeiertag – im Gedenken an Janko Messner

Der Festakt zum slowenischen Kulturfeiertag am 8. Februar war aufgrund des heurigen 100. Geburts- und 10. Todestages von Janko Messner diesem großen Autor der Kärntner Slowenen gewidmet. Die Online-Veranstaltung, die auf der Plattform Kino v karanteni (<https://kvk.slo.at>) zu sehen ist, bot einen Einblick in Messners Wirken.

Messner gehörte wohl zu den bekanntesten slowenischsprachigen AutorInnen Kärntens. Er setzte sich Zeit seines Lebens für Minderheiten- und Menschenrechte ein und machte sich mit seiner direkten Art und seinem beständigen Hinweisen auf Missstände in der Gesellschaft nicht immer nur Freunde. 2002 erhielt er das Österreichische Ehrenkreuz für Wissenschaft und Kunst I. Klasse, das er jedoch vier Jahre später zurückgab – aus Protest, weil der ORF seinen Film »Vrnitev / Die Rückkehr« über die Vertreibung der Kärntner Slowenen nicht zeigte. Ebenso lehnte er aufgrund der »noch immer nicht gelösten Ortstafelfrage« 2008 das Ehrenzeichen für Literatur des Landes Kärnten ab. Die Zugehörigkeit zur slowenischen Volksgruppe gehörte zu den zentralen Inhalten seiner Arbeiten, in welchen er die tiefen Wunden beschreibt, die den Kärntner SlowenInnen zugefügt wurden.

ZVEZA SLOVENSKIH IZSELJENCEV 75 let – Zveza slovenskih pregnancev

Prvega februarja 2021 je minilo 75 let od ustanovitve Zveze slovenskih izseljencev. Ves ta čas so organizacija in njeni odborniki in odbornice zavzeto in odgovorno ohranjali spomin na pregnanstvo. Že kar dva meseca po ustanovitvi ZSI se je pokazalo, da spominjanje ni zaželeno. Načrtovano spominsko proslavo 15. aprila 1946 so prepovedali. Ko se je kljub prepovedi v Celovcu zbralo okoli 3000 ljudi, ki so se v tistem maršu spominjali pregona iz leta 1942, je policija povorko ustavila in s silo ukrepala proti demonstrantom, ne glede na to, ali so bili to otroci, ženske, stari ali invalidi. Vseh 75 let je Zveza slovenskih izseljencev, ki se je leta 2017 preimenovala v Zvezo slovenskih pregnancev, ob vsakoletnem spominskem dnevu 15. aprilu pripravljala različne dogodke: prireditve, postavitve spomenikov in spominskih plošč tako na Koroškem kot tudi v krajih, kamor so bili pregnani, izdajo knjig in člankov o pregnanstvu, filmske dokumentacije in obiske prič pregnanstva v šolah, kjer so s šolarji razpravljali o pregnanstvu. Leta 2019 sta dolgoletni predsednik Jože Partl in Franc Rehsman za svoje delovanje proti pozabi dogodkov ob pregnanstvu koroških Slovencev prejela Veliko priznanje Dežele Koroške. Veliko priznanje je Zveza slovenskih pregnancev dobila za 75-letni angažma proti pozabi zgodovinskih dogodkov.

VERBAND AUSGESIEDELTEN SLOWENEN 75 Jahre – Verband zwangsweise ausgesiedelter Slowenen

Am 1. Februar feierte der Verband der ausgesiedelten Slowenen sein 75. Bestehen. Seit jeher engagiert sich der Verband für das Erinnern an die Vertreibung der Kärntner Slowenen im Jahre 1942. Dieses Erinnern war nicht immer leicht. Zwei Monate nach der Gründung des Verbandes wurde eine Gedenkveranstaltung von den Behörden nicht bewilligt und der dennoch organisierte Gedenkmarsch von 3000 Personen in Klagenfurt gewaltsam aufgelöst.

Der Verband der ausgesiedelten Slowenen, der 2017 seinen Namen in »Verband der zwangsweise ausgesiedelten Slowenen« änderte, organisierte zahlreiche Gedenkveranstaltungen, errichtete Denkmäler und Gedenktafeln (in Kärnten und an den Orten der Vertreibung), publizierte Bücher und Artikel und führt vor allem auch Besuche von Zeitzeugen in Schulen durch. 2019 erhielten der langjährige Vorsitzende Jože Partl und Franc Rehsman für ihr Wirken gegen das Vergessen der Vertreibung der Kärntner Slowenen das große Ehrenzeichen des Landes Kärnten.